

Szerkesztési iroda:
Nagyberek, Zápalya-u. 1.,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyberek, Zápalya-u. 1.
hová a hirdetések, az előfizet-
ések és a lap szétküldésére
vonatkozó felajánlások inté-
zendők.
Telefon-szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 24 K.
Félévre — — — — 12 K.
Negyedévre — — — 6 K.
Egy hónapra — — — 2 K.
— Egyes szám ára 3 fillér!

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadhat-
nak el. Azonkívül az összes
hirdetési irodákban.
Megjelenik vasár- és ünne-
pnapok kivételével mindennap
délután 5 órakor.

Nagyberek, 1913.

XLII. évfolyam 21. szám.

Hétfő, január 27.

A választójogi liga pénze.

— Politikai munkatársunktól. —

B u d a p e s t, jan. 27.

Van nálunk egy választójogi liga. Célját megmondja a neve. A választójogi reformnak radikális alakban való kiküzdésére törekszik. Ezért dolgozik, ezért agitál. Senkise fogja elvitatni ennek az agitációnak a jogosultságát. Ha a liga tagjai úgy vannak meggyőződve, hogy a legradikálisabb választójogi szolgálhat csak Magyarországot javára, — ám üdvözüljenek ők a saját hitük szerint.

De legutóbb ez a liga azt határozta, hogy a nemzetközi szociáldemokrata-párt részéről tervezett általános sztrájkot, amennyire ezt az anyagi ereje engedi, a legmesszebbmenő módon fogja pénzzel is támogatni. És ezen aztán már némileg meg lehet ütközni. Mert hogy a polgári elemek egy része nincs megelégedve a kormány választójogi tervezetével, — jó, azt értjük. Hogy ez a polgári elem rokonszenvezik a munkások mozgalmával, mely egy radikálisabb reformot igyekszik kicsikarni, — jó, azt is értjük. De hogy ez a polgári elem ugyyszólván finanszírozni akarja az általános sztrájkot, — ez a mi hitünk szerint már tulló a célon és megfontolatlanúságnak a bizonyítéka.

Tagadnunk kell általában azt, hogy az általános sztrájknak ebben az ügyben megvan a jogosultsága. Nem pusztán azért, mert perhorreszkálják az általános sztrájkot, mint politikai fegyvert, hanem azért is és főleg azért, mert az ipari munkásoknak van legkevésbé okuk panaszkodni a reformjavaslat ellen. Ugyyszólván egyetlenegy társadalmi osztályra nézve sem tartalmaz e javaslat annyi kedvezést, mint az ipari munkásokra nézve, mert hiszen a reform úgy van kontemplálva, — ez a javaslat megokolásából kétségtelenül kitűnik, — hogy az összes választóknak egyhated részét ipari munkások fogják tenni.

De egy másik nagyon súlyos szempont is ellene szól az általános sztrájknak, egy olyan szempont, amelyet éppen a polgári elemnek lesz jó figyelmen kívül nem hagynia, amidőn a nemzetköziesekkel kacérkodik. Ez a szempont az az elvitázhatatlanul szomorú és mindenki által gyötrelmesen érzett tény, hogy Magyarország ma, az általános konjunkturák következtében igen nehéz gazdasági válsággal küzd, úgy, hogy csak a jó kormányzat céltudatossága és körültekintése tudta eddig is a katasztrófális megrázkodást megakadályozni. Ilyen időben még egy általános sztrájkjal is megnehezíteni a helyzetet; megbénítani a meglevő, ugyanis csekély üzleti forgalmat; fokozni a már különben is elviselhetetlen drágaságot: valóban a legnagyobb lelkiismeretlenség-gel határos és nagyon jellemző, hogy még magában a munkásosztályban is sokan vannak, — mint pl. betűszedők „Typographia” című organuma, — akik csak a legnagyobb aggodalommal gondolnak az általános sztrájk gazdasági konzekvenciáira s akik e konzekvenciákat méltán látják oly sötétnek, hogy a sztrájk egész tervének elejtését tartják kívánatosnak, han-

goztatván, hogy a legjobb esetben is elérhető eredmény messzire se fog felérni azáltal a nagy áldozattal, amelylyel az általános sztrájk jár.

A mozgalom és következményeit senkise fogja megérezni jobban, mint éppen a polgári osztály. És amidőn tehát a választójogi liga mint a polgárságnak egy része pénzzel támogatja a nemzetközi szociáldemokrácia mozgalmát, úgy ez nem jelent egyebet, mint azt, hogy a polgári elem ellen ad fegyvert az akeió részesei kezébe.

Ennek megbánás lesz a vége, akárki meglátja.

A Torontálmegyei gazdasági egyesület ünnepe.

— Pap Géza báró ünneplése. —

N a g y b e e s k e r e k, jan. 27.

Impozánsul lelkes, meleg ünnepe volt ma a Torontálmegyei Gazdasági Egyesületnek. Az egyesület ma délelőtt tartotta ugyanis közgyűlését s ennek keretében ünnepelte egyik kitűnő alelnökét, Pap Géza bárót abból az alkalomból, hogy a király őt gazdag közéleti tevékenységének elismerésül a bárói rangra emelte.

Igazán ritka látványt nyújtott a gazdasági egyesület mai közgyűlése. Ember ember hátán szorongott a hatalmas teremben lent úgy mint a karzaton és emellett rendkívül sokan a szomszédos termekbe és a folyosóra szorultak. A sok száz meg száz ember, aki a vármegye legkülönbözőbb részeiből ilyen tömegben ma Nagybecskerekre gyűlt, bizonyossága annak az igazi népszerűségnek, annak a lelkes, meleg szeretetnek, amelylyel Pap Géza bárót az egész vármegyében körülveszik. Az elhangzott beszédek, a falrengető, tüzes, viharos ováció, amely a vármegye dísztermében ma megnyilvánult, azt bizonyítják továbbá, hogy mindenki lelkében igazi örömet keltett Pap Géza érdemeinek méltatása s mindenki tudja, hogy a királyi kegy Pap Géza báróban az igazi érdemet méltányolta.

A szin pompás szép ünnepségről alábbi tudósításunk számol be.

Már jóval tíz óra előtt nagy csoportokban vonultak föl az emberek a vármegyeház nagytermébe, amely mire a gazdasági egyet közgyűlése megkezdődött, szorongásig megtelt, úgy, hogy az emberek közül igen sokan kiszorultak. A roppant számú közönség sorában megjelent dr. Dellimanics Lajos főispán, Csekonics Sándor gróf, Jankó Agoston udvari tanácsos alispán, dr. Vinczevidy Ernő m. főjegyző, dr. Perisics Zoltán polgármester, Lowieser Imre központi főszolgabíró, Csávossy Gyula báró törökbecsei főszolgabíró, Steinitzer Géza bankigazgató, Marton Andor gazd. egyf. főtitkár, dr. Tauffer Béla uradalmi ügyész Zsombolya, dr. Draxler Brunó Nagyikinda, Gyertyánffy Andor Oléz, Timár János, a temesvári magnemesítő-intézet vezetője, dr. Annau Ernő, a Bauernverein torontáli fiókjának elnöke, Poroszkay Béla bankigazgató, Hübsch Bernát cukorgyári igazgató, Reiter Oszkár rendőrkapitány, Bárány Árpád kir. tanfelügyelő Pancsova, Pap Ernő, Pap Dezső, Mencer Lipót, Gáspár Ernő gazd. felügyelő, Bielek Antal tb. m. fő-

jegyző, dr. Wattay Dezső tb. m. főügyész, Alexich Bogolyub megyei főlevéltáros, Wattay Endre bankigazgató, Axmann János kir. főállatorvos és még sokan mások, valamint a gazdakörök, továbbá a bégaszentsgyörgyi választókerület összes községeinek küldöttei.

Pap Géza báró üdvözlése.

Pontban tíz óra után Csekonics Sándor gróf elnök alelnök megnyitja az ülést s üdvözlöi a rendkívüli nagyszámban megjelenteket. Miután megemlékezik az egyesület két nagyjérdemű tagjának, dr. Mihalovits Ödönnek és Petrass Györgynek elhunytáról, akiknek emlékét jegyzőkönyvileg megőrökíti, áttér az egyesület életének örömdetes eseményére, nevezetesen Pap Géza báró alelnök kitüntetésére. Meleg hangon köszönti az egyesület nevében Pap Géza bárót, majd átadja a szót Bez d á n József esperes-plébánosnak.

Bez d á n József a következő beszéddel üdvözlöi Pap Géza bárót:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Igazán nehéz, de kedves feladat jutott osztályrészemül, midőn arra vállalkoztam, hogy a mai közgyűlés alkalmával megemlékezzem, üdvözöljem és köszöntsem a mi közéletünk egy kiváló fiát, ennek az érdematosan működő egyesületnek alelnökét és a bégaszentsgyörgyi kerület fáradhatlan buzgalmu képviselőjét, báró dr. Pap Géza ömeltóságát abból az alkalomból, hogy hosszú éveken, sőt évtizedeken át kifejtett buzgó, fáradhatlan, sikerekben oly gazdag múlt után, dolog és munka után a királyi kegy őt a bárói méltósággal tüntette ki.

Megvallom, igen nehéz a helyzetem, ismervé ömeltóságának vele született szerénységét, kiről valamennyien tudjuk, hogy szívesen szóba áll mindenkivel, igen szívesen meghallgat minden panaszt, minden könyörgő szót, sőt nemcsak meghallgatja, meg is jegyzi, a kérését a lehetőségig teljesíti, egyet azonban nem szível, egyet nem szeret, minden alkalommal szeret lehetőleg kitérni az elől, ha az ő egyéniségének, munkálkodásának méltatásáról van szó.

Mélyen tisztelt uraim, miről szólhat Budapesten jártam és felkerestem ömeltóságát az ő újabb tevékenységének színhelyén, az Altruista-bankban. Mikor meglátott, gyanusan nézett rám és azt mondta: csak nem akar megint beszédet mondani.

Kérem uraim, az ember nem kerülheti el végzetét. En itt állok és beszélnem kell. Akkor megkegyelmezhettem, akkor élhettem a megkegyelmezés jogával, de most nem a magam nevében, hanem a gazdakör ezer és ezer tagjának, a bégaszentsgyörgyi kerület ezer és ezer méltóságod politikáját követő embere nevében kell szólanom.

Mélyen tisztelt uraim, miről szólhatnék másról, mint a mi kedves képviselőnknek fáradhatlan tevékenységéről, eredményes működéséről. Az örök igazságoknak tanuja, a szentírás azt mondja: Add meg mindenkinek azt, amivel tartozol, kinek adóval, add meg az adót, kinek tisztelettel, add meg a tiszteletet és elismerést. Mi is tiszteletünk és elismerésünk adóját akarjuk teljesíteni, amire ösztönöz bennünket a mi szívünk, ami kötelességzetünk.

A közpályán működő hazafinak, mondjuk politikusként kétségen kívül legszebb, legméltóbb jutalma polgártársainak elismerése és ha méltóságod visszatokint immár egy emberöltőt majdnem magában foglaló, több évtizedre kiterjedő munkálkodására, akkor a politikus előtt oly ismerős és megszokott tövisen kívül bizonyára sok szép illatos virágot, sok rózsát is lát majd szétszórva azon az úton, amelyen eddig haladt. Ezeket az illatos rózsákat méltóságodnak fáradhatlan, munkás keze ültette el és ápolta, melegengette

honfiktársai szívében akkor és azóta, amikor évtizedekkel ezelőtt egész életét, istentől nyert tehetségét, egész akaraterejét, szívét, lelkét és egész energiáját a hazájáért és polgártársai üdvére és boldogítására szentelte. Hiszen nyitott könyv méltóságod életfolyása előttünk. Ha ebbe betekintünk, azt látjuk, hogy nincsen olyan közérdekű mozgalom hazánkban, melynél ha az hazánkban bármely irányban megerősödését, a polgártársak anyagi megacélósodását célozta, részt ne vegyen. Sőt, nemcsak hogy résztvesz benne ömeltősága, hanem a klasszikus szavaival élve, magáról elmondhatja: quorum pars magna fui. Ott látjuk a mezőgazdasági mozgalomnál fáradságtalanul működni, ugyan csak ott van minden kereskedelmi és ipari kérdésnél, a nép boldogulását célzó bankalapításoknál, legújabbán az Altruista-banknál, melynél ömeltőségét szemelték ki vezérigazgatóul.

Méltóságos uram, azt mondom, hogy ha visszatekint ezen eredményekben gazdag multjára, kell, hogy szívét öröm töltse el, mert hisz megvallhatjuk, hogy méltóságodnak mindannyian tartozunk, mindannyian adósai vagyunk a tisztelet és elismerés adójával. Azt hiszem hazánkban kevés emberről lehet elmondani azt, hogy annyian szeretik, annyira tisztelik, becsülik, mint méltóságodat, a nádfeleles kunyhóban éppen úgy, mint a tornyos polatában. És ha ez az elismerés nemcsak a bogárhátú kis ház szemöldökfájáról, hanem a királyi palotáról is méltóságod felé száll, nemcsak az egyszerű nép, hanem a legelső magyar ember, a király királyi szózatával szintén elismeréssel adózik méltóságod iránt, ezzel azt hiszem, hogy az elismerés legnagyobb foka, az elismerés teljessége érte el méltóságodat.

Azonban minek beszéljek én, hivatkozom nálam nagyobb, autentikusabb tekintélyre, Magyarországi miniszterelnökére, Lukács Lászlóra, aki pár hét előtt rövid, de pregnáns szavakkal jellemezte méltóságod működését a következőleg: igen uraim, az önök képviselője primus inter pares. Csakugyan primus, első a dolgokban, a munkában, első a kötelességteljesítésben, legelső a haza és felebaráti szeretetben és legnagyobb, legeslegnagyobb a jó példaadásban, megtanít mindnyájunkat arra, miként kell a hazáért és polgártársaink boldogításáért működni, fáradni és dolgozni.

Ezek után méltóságod, ha visszatekint lefolyt pályafutására, elmondhatja a költő szavaival a klasszikus szózatot: Nem bánom meg, hogy éltem, mivel úgy éltem, hogy nem vélem, hogy hiába születtem. Nem születtem, nem élt hiába, mert egész életét, minden munkáját a közjóknak, a hazának, embertársai boldogításának szentelte. Ilyen érzelmek közt mindannyiunk szíve örömmel van eltelve, a mai napon ezer és ezer embernek a hála és szeretet adója az, amely arra sarkalja, hogy amidőn ma méltóságod a magas kitüntetésben üdvözöljük, örvendező szívvel kiáltunk oda, nemcsak választókerületének, de ennek a gazdasági egyesületnek nevében is: ad multos annos és kívánjuk, hogy ezt a szép, magas kitüntetést jó erőben, egészségben még igen sokáig viselhesse a közjó javára. Arra kérjük az istent, hogy ez a kitüntetés új forrása legyen új eszméknek, termékeny gondolatoknak, üdvös törekvéseknek, a haza és a polgárság javára. Isten tartsa, isten áldja, óvja és éltesse méltóságodat még igen sokáig.

A szárnyaló, szép beszédet sokszor szakította meg a tetszészaj s végül viharos taps kísérte.

Bezdan József beszédét Hollinger János ernőházi postamester németül tolmácsolta, mire az üdvözlésekre Pap Géza báró a következőleg válaszolt:

Méltóságos elnök ur, igen tisztelt és szeretett barátaim!

Igazán nem találom szavakat, amelyek hűen fejezzék ki az érzéseimet ebben a percben, mikor a szeretetnek és a baráti érzésnek annyi megnyilatkozásával találkozom. Különösen ebben a teremben, ahol megkezdtem közéleti tevékenységemet, ahol sokszor szemben állottunk különböző társadalmi és politikai és gazdasági felfogásokkal, ebben a teremben, ahol sok nehéz és nagy kérdéseket vitattunk meg és ahol az ellentétek, különböző ellentétes felfogások ellentétes érzelmeket idéztek elő és ma ugyanitt egyesülünk egy nagy, egy

szép érzésben, a szeretet gondolatában. Örömteljes ez nem azért, mert ez a szeretet e percben irányomban nyilatkozik meg, hanem azért, mert egyesülve látom itt azokat az erőket, kiknek egyesülése mindig minden munkásságom egyik ideálja és legnagyobb és az életben megvalósítandó gyakorlati célja volt, talán minden céljaim legerősebbje: a kicsinyek és nagyok egyesítése gondolatban, munkában, érzésben.

A Torontálvármegyei Gazdasági Egyesület uttörő példát mutatott arra, hogy a legnagyobbak hogy tudják megérezni a legkisebbek szükségét és hogy a nagyok munkája, hogy válhat a kisebbek javára. És ebben a nagy munkában a mi nagynevű elnökünknek kimeríthetetlen és eléggé nem dicsérhető érdemei vannak, mert példával szolgált nekünk arra, hogy a gazdasági életben rejő nagy és kis erők egyesülése az egyetlen mód arra, hogy gazdasági érdekeinket a külfölddel szemben úgy képviselőjük, ahogy azt közös anyagi érdekeink megkívánják.

A gazdasági egyesület céljai csak akkor érnek valamit, ha azok a gyakorlati életben is megvalósíthatók. Mi nem az eszményi élet emberei vagyunk, mi a gyakorlati életben elért eredmények szerint ítéljük meg és ennek a testületnek multjában számtalan és nagy a gyakorlati eredmény, az oly eredmény, mely mindnyájunk, vagyunk felvirágzására, vagyunk gyarapodására, a jólétre vezet.

Nehéz időkben, nehéz politikai küzdelmek idején is élt ez a gazdasági egyesület, de mindenkor a tisztességes, becsületes munka útján maradt meg és haladt tovább és mindenkor hangoztatta az összetartás, az együttérzés, a kicsinyek és nagyok megértésének programját. A föld iránti szeretet és a föld munkája a mi világunk uraim, ez a gondolat kell, hogy erősítsen és kössön össze bennünket. A földben rejő erők kimerítése a mi önbizalmunk emelésére szolgál, a munka iránt való lelkesedés ezen őserőben rejő forrása mindig erősebb irányítónk kell hogy legyen.

A föld, értelem és szorgalom a gazdasági szentháromság gondolata. A föld, amelynek szeretet révén igyekszünk azt megtartani, az értelem, mely vezessen minket arra, hogy a földben rejő erőket használjuk ki, az értelem által elért új eszközöket használjuk fel, emeljük gazdasági tudásunkat, hogy ezzel megküzdhesünk az ezidő szerint a gazdasági életben előforduló, talán az elkedvetlenedésig vezető gondolatok ellen és adjon erőt, a küzdelem sikerében való reményt, hogy ez a föld megvalósítja munkásságunk által azokat a nagy célokat, melyeket a gazdasági egyesület a programjára írt, amelyeket odaadó, becsületes munkájával megvalósít mindenkinek, minden egyes gazdának érdekében.

A mi gazdasági egyesületünk nem érte még el azt a pontot, amely pont felé törekszik, mint a jövőben megvalósítandó végcél felé. De a mi odaadó, kitartó, akadályok leküzdésébe erős munkánkkal hiszem, hogy egyesületünk a kicsinyek és nagyok érdekében azokat a célokat, amelyeket maga elé tűzött, isten segítségével és a becsületes munkánkkal el is fogja érhetni.

Engedjék meg végezetül, hogy röviden, őszintén megköszönjem a szeretet és ragaszkodás ezen megnyilatkozását, melynek e percben tanuja vagyok és isten áldását kérem a gazdasági egyesületre, annak elnökére és annak minden egyes tagjára.

Pap Géza köszönő szavait egész tapsorkán kísérte s a megjelentek percekig a legegységesebb ovációban részesítették Pap Géza bárót.

A közgyűlés tárgysorozata.

A közgyűlés lelkes ünnepi részét a tárgysorozat többi pontjainak elintézését követte, amelyeket azután gyors egymásutánban intézett el a közgyűlés.

Igy Marton Andor főtitkár előadásában elfogadták az elnöki jelentést az egyesület 1912. évi működéséről, majd új tagokat vettek föl.

Ezután Csekonic Sándor gróf elnök javaslatára igazgatósági tagokul megválasztotta dr. Tauffer Bélát, Simonsich Andort és dr. Pap Dezsőt.

Elfogadták a pénztári és számvizs-

gálói jelentést, megállapították a jövő évi költségvetést.

Az indítványok során Poroszkay Béla indítványára a közgyűlés kimondta, hogy fölkeri a gazdasági egyesület országos szövetségét, hasson oda, hogy a tejszövetkezetek szövetségévé alakuljanak.

Az elnök indítványára a közgyűlés fölemelte az egyesület tisztviselőinek fizetését, dr. Wattay Dezsőt megválasztották az egyesület ügyészének, Szauer Mátyás garabosi ig. tanítót pedig az elhunyt Petráss György helyébe előadónak.

Végül Kovácsy Béla gazdasági akadémiai igazgató helyett, aki akadályozva volt a megjelenésben, Marton Andor főtitkár tanulságos előadást tartott az állattenyésztés terén szerzett tapasztalatairól, amely előadást élénk tetszéssel és elismeréssel honorálták.

Marton előadását Szauer Mátyás németül ismertette s ezzel a közgyűlés lelkes hangulatban véget ért.

*

Déli egy órakor a kaszinó összes termeiben lakoma volt, amelyen több százan jelentek meg s itt is lelkes ünneplésben részesítették Pap Géza bárót. A lakomáról holnapi számunkban hozunk tudósítást.

HIREK.

— **Pap Géza báró üdvözlése.** A torontálmegyei gazdasági egyesület mai közgyűlése után a bégaszentgyörgyi választókerület összes községek külön fűdvözlötték képviselőjüket, Pap Géza bárót a vármegyeház főispáni kistermében.

Először a kerület székhelyének, Bégaszentgyörgynek küldöttsége járult Pap Géza báró elé, akit Orsó Gáspár jegyző üdvözölt. Azután Alsó- és Felsőelemér községek nevében Miskov Velykó felsőeleméri községi jegyző mint földesúrt köszöntötte Pap Gézát. Kis- és Nagytárnok, Óecska, valamint Jankahid községek üdvözlését Tempea Mariusz, Katalinfalva, Ernőháza, Écska, Lázárföld, Zsigmondfalva és Bégafő üdvözlését Holz Ferenc esperes-plébános, Felsőaradi és Alsóaradi üdvözlését Kiss Kálmán, Torda, Erzsébetlak, Törzsudvarnok, Magyarszentmihály és Lukácsfalva üdvözlését pedig Bezdan József tordai esperes-plébános tolmácsolta. A községek meleg szeretetének megnyilvánulását Pap Géza báró szíves szavakkal köszönte meg külön-külön.

— **Tanügyi áthelyezés és megerősítés.** A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter Stancsul Dragomir szekerezni községi el. iskolai tanítót a számosi községi iskolához áthelyezte, Götz Lipótka omlódi községi tanítónót pedig állásában végleg megerősítette.

— **A szabadliceumból.** A kulturregysület szabadliceumában tegnap délután Török János kir. járásbíró tartott előadást „A házasságon kívül született gyermekek jogvédelme” címmel. Az érdekes tárgy előadásra szép számú közönség gyűlt össze a felső kereskedelmi iskola dísztermében. Az előadó gondosan stilizált felolvasásában kiváló szaktudással fejtegette a társadalom, illetőleg az emberiségnek ezen minden népfajánál és állományban egyformán még mai napig is befeszettlen kérdését, kapcsolatban a házasság és a gyermekek viszonyának történelmi fejlődésével. Ismertette továbbá a házasságon kívül született gyermekek védelmét a modern jogban. A rendkívül érdekes és vonzó felolvasás végeztével lelkes ovációban részesítették a jeles előadót.

— **Az ügyvédi kamara köréből.** A temesvári ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Filipon Márton ügyvéd Alibunar székhelyrel a kamara lajstromába fölvetették, Karattur Artur dr. pancsovai ügyvéd pedig elhalálozás folytán a kamara lajstromából töröltetett. Ügyvédi irodája részére gondnokká a kamara dr. Lenárd Hugó pancsovai ügyvédet rendelte ki.

— **A nagybecskereki Patronage-egylet közgyűlése.** A nagybecskereki Patronage-egyesület folyó évi február hó 11-ik napján d. u. 5 órakor tartja meg évi rendes közgyűlését a törvényház 55. számú termében, ahova az elnökség ezen az uton hívja meg az egyesület tagjait.

— **A kulturegyesület mesemondó-délutánja.** Szombaton volt a kulturegyesület idei második mesemondó-délutánja, amely alkalommal Melezer Róza áll. elemi óvónő a „Ludas Matyi“ és „Jakab és a zab“ című népmeséket adta elő ki-tűnő vetített képek kíséretében az állami elemi iskolák másodosztályu növendékeinek.

— **Csendőrtemetés.** A bajtársi szeretet és megbecsülés kísérte utolsó útjára Papp Gyula 25 éves nagybecskereki csendőrt, aki szolgálat közben meghalván, hashártyagyuladást kapott, amelybe belehalt. A fiatalon elhunyt csendőrt a múlt hét végén temették el s temetésére teljes számban kivonult a nagybecskereki csendőrség Kleiner Gyula csendőrszázados és Jellinek hadnagy vezetésével s kellő diszszel megadták az utolsó tiszteletet a hivatása teljesítése közben elhunyt csendőrnek.

— **Betörés a tisztviselők fogyasztási szövetkezetébe.** Példátlan vakmerő betörés történt tegnap a város kellős közepén a rendőrség és csendőrség tőzsomszédságában. Ismeretlen tettesek ugyanis behatoltak a nagybecskereki köztisztviselők fogyasztási szövetkezetének a pénzügyi palotában levő üzlethelyiségébe s azt alaposan megdézsmálták. Növeli a vakmerőséget, hogy a jelek szerint a betörést nap-pal, vasárnap délután követték el, anélkül, hogy valaki észre vette volna.

A betörést ma reggel fedezték föl, mikor az üzletet felnyitották. Az üzletvezető és az alkalmazottak, mikor a boltba beléptek, azonnal észrevették a helyiségben levő rendetlenséget. A polcokon a likőrös üvegek sorában nagy hézagok voltak s a kézi pénztár fiókja kinyitva, teljesen üresen. Ijedten kutattak tovább s látták, hogy az üzletből a pincébe vezető csapóajtó is rosszul van rácsukva a nyílásra. Leszaladtak a pincébe s ott is nyom-ban észrevették a betörés nyomait. A rácsos vasajtók ügyesen ki voltak feszítve s a pincében levő anyagkészletből, különösen a pezsgőkből több üveg hiányzott. Most már semmi kétség sem forgott fenn, hogy az üzletbe az éj folyamán betörték. A betörésről azonnal értesítették a csendőrséget, ahonnan Dobai Ferenc ügyeletes csendőrmester ment ki helyszíni szemlét tartani, aki azután megállapította, hogy a betörők csak a helyi viszonyokkal ismerős egyének lehettek, mert a pincének kanyargós folyosóján egyenesen a fogyasztási szövetkezet alatt levő pincébe tudnak jutni, ahonnan azután az üzletbe nyíló csapóajtón át fölmentek a bolti helyiségbe. A nyomozó csendőrmester véleménye szerint a betörésnek még a tegnapi délután folyamán alatti kellett megtörténni, amit bizonyít az is, hogy a sarkon és az üzlet előtt posztoló, éjjeli szolgálatot teljesítő csendőr és rendőri közegek az éjjel nem hallottak ki semmi neszt az üzletből. Az ellopott holmi értékét körülbelül 5-600 koronára becsülik, mert a betörők elvitték a kézi pénztárban levő 200 koronát, az összes postai és okmánybélyeg-készletet, az egész dohány- és szivar-készletet, több üveg pezsgőt, likőrt és sok más háztartási cikket elloptak. A nyomozást a legnagyobb erélyvel folytatják, de idáig még nem is sejtik, hogy kik lehettek a tettesek.

— **Meghalt a férje után.** A nagykindai Vlahovics-családot ismét gyász érte. A napokban halt meg ugyanis Vlahovics György kikindai gör. kei. főesperes s közvetlen utána követte őt a sirba özvegye. Mikor ugyanis a főesperes eltemették, a temetőből visszatérve özv. Vlahovics Györgynét hirtelen rosszul látta fogta el s alig telt el néhány perc, amikor a megrémült családtagok azon vették magukat észre, hogy újabb halottjuk van, mert Vlahovicsné a kiállott nagy izgalmak következtében hirtelen elhunyt. A tragikus eset mindenfelé általános részvétet keltett, s mindinkább, mert rövid időn

belül most már a negyedik családtagot ragadta ki a kérélhetlen végzet az élők sorából.

TÁVIRATOK.

A háborus események.

A balkáni delegátusok ultimátuma. — **A helyzet Konstantinápolyban.** — **A hatalmak és Törökország.** — **A bécsi német nagykövet nyilatkozata.** — **A hatalmak hajórajai.** — **A tőzsde.**

Budapest, jan. 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A háborus eseményekben újabb fordulat ma sincsen. Fordulat csak a legközelebbi napokban várható, amikor a porta a nagyhatalmak jegyzékére válaszol és amikor a balkáni delegátusok átadják ultimátumukat a törököknek. Konstantinápolyban az új törökök már berendezkednek az uralomra, elhelyezik az embereiket a vezető állásokban s egyben sorra letartóztatják a régi török kormány tagjait és híveit. Szóval a helyzet Konstantinápolyban nagyon zavaros s alig lehet remélni, hogy a viszonyok hamarosan konszolidálódnának.

Mai jelentéseink a következők:

A balkáni delegátusok ultimátuma

Budapest, jan. 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Londonból sürgönyzik: A balkáni delegátusok bizottságot küldtek ki a törököknek átnyújtandó ultimátum megszövegéhez. Az ultimátum hír szerint ki fogja jelenteni, hogy miután a porta vonakodik a szövetséges államok javaslatait elfogadni, a békekonferencia további tárgyalásait céltalannak tartják és megszakítják.

Budapest, jan. 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Londonból sürgönyzik: A balkáni delegátusok holnap ismét összejárnak s ezen az ülésükön beterjeszti a kiküldött bizottság a törökökhöz intézendő jegyzéket. A jegyzéket az ülésen végleg megszövegezik s egyben megbeszéli az átnyújtás módjait.

A helyzet Konstantinápolyban.

Budapest, jan. 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, az új török kormány teljes határozottsággal rendezkedik be az uralomra s a vezető állásokba már kinevezette az új török komité tagjait, míg a volt török kormány embereit állásukból elmozdította. Az új kormány haditörvény-széket állított fel, amelynek elnökévé Zekki pasát nevezte ki. A kormányváltozás óta 193 embert tartóztatnak le, köztük Resid pasa volt belügyminisztert és Abdul Ramán pasa volt közoktatás-ügyi minisztert. Kiamil pasa volt nagyvezért haditörvényészék elé állítják. Őt és a Sejk-ül-izlamot lakásukon őrzik.

Budapest, jan. 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a háborus párt körében erős mozgalom indult meg a szultán és a trónörökös ellen. A mozgalom vezetői meg akarják fosztani a tróntól a jelenlegi szultánt s helyébe Abdul Medzsid hercegek öhajtják a trónra ültetni. A pénteki szelamlík alkalmával egy ember oda kiáltotta a szultánnak, hogy mondjon le. Az illetőt rögtön letartóztatták s letartóztatta alkalmával azt mondta, hogy az ő kijelentése a következő szelamlíkon sokkal erőteljesebben fog elhangzani.

A hatalmak és Törökország.

Budapest, jan. 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, az angol, francia és orosz nagykövetek vasárnap délután megjelentek az új nagyvezérnél s kérték, hogy a porta mielőbb tartsa meg válaszáat a nagyhatalmak jegyzékére. A hármassal az entente követeinek e lépése után azonnal minisztertanács volt, amelyen a hatalmaknak adandó válasz-jegyzék tervezetével foglalkoztak. Ugy hírlik, hogy a porta válaszáat szerdán adják át a hatalmaknak.

Budapest, jan. 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Berlinből sürgönyzik: A nagyhatalmak továbbra is közösen fogják folytatni akciójukat. A Norddeutsche Allgemeine Zeitung értesülése szerint azonban a hatalmak együttes fellépésükkel nem terveznek kényszer-intézkedéseket.

A bécsi német nagykövet nyilatkozata.

Budapest, jan. 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, az ottani német kolónia disztribúción Tschirscky bécsi német nagykövet felköszöntőjében foglalkozott az európai helyzettel is s kijelentette, hogy remény van arra, hogy a békét sikerül megőrizni.

A hatalmak hajórajai.

Budapest, jan. 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A Reutter-ügynökségnek Máltából jelentik, hogy „King Edward VII.“ és a „New Zealand“ páncélosok parancsot kaptak, hogy a Fekete-tengerre induljanak. Ugyanez a jelentés közli, hogy a Yormouth angol cirkáló Szalonikibe érkezett.

Párisi jelentés szerint a kormány két újabb cirkálót küldött a török vizekre.

Római jelentés szerint az olasz flotta szintén parancsot kapott, hogy legyen kész az indulásra.

A tőzsde.

Budapest, jan. 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén helyreállt a nyugalom s az árak megszilárdultak. Déli zárlatkor a vezetőértékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 801, Osztrák Hitel 612, Koronajáradék 84.30, Jelzáloghitelbank 427, Leszámitoló Bank 509, Hazai Bank 288, Magyar Bank 546, Rimamurányi 201, Salgótarjáni 741, Közúti Vasut 671, Villamos Vasut 365.

Az általános sztrájk.

Budapest, jan. 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A szociáldemokratapárt tegnap tartotta meg pártgyűlését az általános sztrájk ügyében. A gyűlés, amely teljes rendben folyt le, határozati javaslatot fogadott el, amelyben kimondja, hogy utasítja a pártvezetőséget, hogy kellő időben hirdesse ki az egész országra kiterjedőleg az általános sztrájkot. Az általános sztrájk idejét és tartamát a kongresszus a pártvezetőségre bizza. A szociáldemokrata pártgyűlésen megjelent Justh Gyula is.

Budapest, jan. 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Általános megbotránkozást kelt, hogy Justh Gyula egy magyar polgári párt vezére, a képviselőház volt elnöke jónak látta résztvenni a szociáldemokraták tegnapi kongresszusán, melyben elvileg az általános sztrájkot kimondták. A polgári társadalom, melynek egy általános sztrájk mérhetetlen károkat okozna, bizonyosan meg fogja magának jegyezni, kik voltak azok, akik ilyen tünető módon buzdították a munkásságot a

polgárság fojtogatására. A kongresszuson egyébként a szociáldemokrácia nemzetközi jellege erősen kidomborodott, mert egy belga szocialista francia nyelven, a bécsi magyarfaló Arbeiter Zeitung szerkesztője pedig németül buzdította a szociáldemokráciát a tömegsztrájkra. Joggal kérdezheti mindenki, vajjon azonosítja-e magát Justh Gyulával az egész koalíció? Nemzetközi szocialistává lett-e Apponyi, Mezőssy, Kossuth Ferenc, Zichy Aladár? Avagy csupán a Justh-párt tért át a forradalmi szociáldemokráciára? Az ellenzék rettenetes lejtőre jutott és eltávolodásának nem lehet más következménye, mint hogy polgári és szinmagyar választóinak bizalmát kétségbeesett politikai bukfenek által végképp elveszítik. A koalíció helyesen cselekednék, ha reputációja érdekében Justh Gyulának tegnapi tényével a közösséget megtagadná.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (áprilisra)	11.73
Buza (októberre)	12.18
Rozs (áprilisra)	10.15
Rozs (októberre)	9.75
Zab (áprilisra)	10.66
Zab (októberre)	8.86
Tengeri (májusra)	7.67
Tengeri (júliusra)	7.87

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Állandó szükségletnél

mindenféle
gummicikkek, sérvkötyők, has-
kötyők, gummiharisnyák, köt-
szerek, gyógyárak, illatszerek,
crémek, puder, hajfestékek,
szemüvegek,
háztartási és fotografiai cik-
kek, olajfestékek és falfestékek
megbeszélés szerinti előnyárban
kaphatók
Kovács Sándor drogériájában
Nagybecskereken.
Telefon 43 1176-123 Telefon 43.

Pancsovai járás főszolgabirójától.
361—1913. szám. 1616—2.2

Pályázati hirdetmény.

Az üresedésben levő beresztőci községi
orvosi állásra pályázatot hirdetek.

A községi orvos javadalmazása:
Az 1908: XXXVIII. t.-c. értelmében 1600
korona törzsfizetés, 5—5 évenkénti, összesen
800 koronára emelkedő 200 korona ötödéves
korpótlék, évi 2000 korona fuvar- és utazási
átalány, természetbeni lakás (5 szoba és meg-
felelő mellékhelyiségek), szabályrendeletileg
megállapított látogatási, halottkémlési és hus-
vizsgálati díjak, valamint kerületi munkásbiz-
tosító pénztári orvosi járulékok egyezség szerint.
Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy az
1908. évi XXXVIII. t.-c. 7. §-ában előirt ké-
pesítésüket, az eddigi alkalmaztatásukat igazoló
ekmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi
február hó 28-ig a pancsovai szolgabíróhoz
nyújtsák be.

A választás napját később fogom meg-
határozni.

Pancsova, 1913. január 21-én.

Dr. Gyertyánffy, főszolgabíró.

Ürményi Tobiás temesvári tollkereskedő fia

Ürményi Dezső dr.
temesvári ügyvéd

Ügyvédi irodáját

Temesvár-belváros, Hunyadi-
utca 4. szám (Dahner féle ház)
I. emeleten megnyitotta.Bánlaki járás főszolgabirójától.
5711—1912. szám. 1629—2.1

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye bánlaki járásához tartozó
Bánlak községben lemondás folytán megüre-
sedett segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.
Az állás javadalmazása: Kézpénzben
1000 korona, 240 korona lakbér.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást
elnyerni óhajtják, hogy az 1900. évi XX t.-c.
3. §-ában előirt képesítésüket és eddigi alkal-
maztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt
kérvényüket 1913. évi február hó 15-ig hozzám
annival is inkább adják be, mert a később
érkező kérvényeket figyelembe venni nem
fogom.

A választás napját később fogom meg-
határozni.

Bánlak, 1913. január hó 23.

Dr. Ürményi, főszolgabíró.

Valkány község előljárósága.

299—1913. szám, 1630—1

Árverési hirdetmény.

Valkány község előljárósága közhírré teszi,
hogy Valkány község tulajdonát képező mint-
egy 8200 kat. holdat kitevő vadászterületét
három részletben 1913. évi január hó 29-én
d. e. 9 órakor nyilvános árverésen a legtöb-
bet ígérőnek 6¹/₂ egymásután következő évre
haszonbérbe adja.

Árverési feltételek a jegyzői irodában a
hivatalos órák alatt betekintheők.

Kelt Valkányon, 1913. év január hó 22.

Simonsich Béla, jegyző. Minea Alexa, bírő.

Antalfalvai járás főszolgabirójától.

3320—1912. kig. szám. 1622—2.2

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán megüresedett far-
kasi végrehajtó-írnoki állásra pályázatot hir-
detek és felhívom pályázni óhajtókat, hogy
minősítésüket és eddigi alkalmaztatásukat ig-
azoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó
évi február hó 15-ig hivatalomhoz annál is
inkább nyújtsák be, mert később érkező kér-
vényeket figyelembe venni nem fogok.

Ezen állással 720 korona évi fizetés és
120 korona lakbér van egybekötve.Kelt Antalfalván, 1913. évi január hó
20-ik napján.

Zsiross, főszolgabíró.

MEGHIVÓ.

A Dóczi Takarékpénztár Részvénytársaság

1913. évi február 16-án d. u. 2 órakor Dócson az intézet helyiségében tartja

I. RENDES ÉVI KÖZGYÜLÉSÉT,

amelyre a tisztelt részvényesek ezennel tisztelettel meghívhatnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság
jelentése, a zárszámadások előterjesztése
és azok feletti határozathozatal.
2. A felügyelő-bizottság választása 3 évre.
3. Esetleges indítványok.

AZ IGAZGATÓSÁG.

VAGYON.

MÉRLEG-SZÁMLA.

TEHER.

Kézpénz	1709	46	Részvénytőke	80000	—
Leszámitott váltók	192176	—	Takarékbetétek	103506	69
Folyószámla	2307	87	Átmeneti kamatok	2908	31
			Átmeneti tételek	214	56
			Nyeresség	4563	77
	195193	33		196193	33

VESZTESÉG.

EREDMÉNY-SZÁMLA.

NYERESÉG.

Betétkamatok	2634	31	Kamatjövdelem	8786	89
Tőkekamatadó	268	43			
Folyószámla kamatok	62	80			
Alapítási költségek	268	19			
Fizetések, üzleti költség és házbér	310	89			
Adók	628	50			
Nyeresség	4563	77			
	8786	89		8786	89

Dóczi, 1912. december 31-én.

Az igazgatóság:

Stützel József s. k., vezérigazgató. Rittinger Domonkos s. k. Hesz János s. k. Zappel József s. k.
Rittinger József s. k. Reisz Antal s. k. Rittinger Gáspár s. k. Lénárt Mátyás s. k. Rittinger János s. k.

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk. — Dóczi, 1913. január 12-én.

A felügyelő-bizottság:

Neff Alajos s. k. Ruppert Mihály s. k. Neff Jakab s. k. Stützel Dániel s. k.

Kis-Pakáci gazdaságunkban, (posta, vasút Sándor-
háza, Torontálmegye) tehénészet felosztása miatt

18 db bern-siementhali
elsőrendű fejős tehén
meiyek egyrészenek már van eladó.
borja, a többi borjazás előtt áll,

Érdeklődők irjanak Friedmann Manó
és Társai, Temesvár-Belváros címre.